

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наукова бібліотека імені М. Максимовича

Інформаційно-бібліографічний відділ

**Вища освіта та наука : інформаційний
бюлетень**

**Випуск 7 : Реформування вищої освіти в Україні та
за кордоном**

Київ 2025

Вища освіта та наука : інформаційний бюлетень / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка імені М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. ; [упоряд. В. Матюха. – Київ : [б. в.], 2025. – Вип. 7 : Реформування вищої освіти в Україні та за кордоном. – 51 с.

Представлено список наукових публікацій освітнього спрямування з фондів Наукової бібліотеки імені М. Максимовича. Викладено методологічні та теоретичні практики наукової діяльності у вищих навчальних закладах; висвітлено технології наукової діяльності на прикладі педагогічної синергетики. Наведено методи аналізу сучасних знань та проектування науково-педагогічної діяльності; форми її організації та розвитку у вищій школі України та за кордоном. Бюлетень має систематизувати і поширювати сучасні наукові знання для покращення якості освіти здобувачів, аспірантів, фахівців європейського і світового рівня, а також для особистісного розвитку. Містить нормативні документи в галузі освіти, наукові статті викладачів закладів вищої освіти, матеріали з монографій, конференцій та інші документи. Буде корисним для педагогічних працівників, викладачів, здобувачів вищої освіти, менеджерів освітньої системи вищої професійної школи тощо.

Зміст

Нормативні документи в галузі освіти та науки.....	5
Історія освіти в Україні.....	6
Реформування освіти в Україні.....	8
Фінансування вищої освіти України.....	18
Освіта в умовах російсько-української війни.....	19
Київський національний університет імені Тараса Шевченка.....	26
Міжнародне співробітництво в галузі вищої освіти.....	30
Вища освіта за кордоном	33
Фахова підготовка в Україні.....	34
Бібліотечна освіта.....	35
Вища військова освіта.....	35
Журналістська освіта (журналістика).....	37
Вища економічна освіта.....	37
Вища медична освіта	38
Вища педагогічна освіта	39
Сільськогосподарська освіта	42
Вища технічна освіта.....	42
Вища юридична освіта	45
Діячі освіти України та світу	47
Берлинський Максим Федорович – педагог, історик	47
Галич Олександр Андрійович – педагог.....	48
Грінченко Борис Дмитрович – педагог.....	48
Захаренко Олександр Антонович – педагог.....	48
Коваленко Олександр Михайлович – дипломат, педагог	49
Козюбра Микола Іванович – педагог, правознавець	49
Кошиць Олександр Антонович – хоровий диригент, педагог.....	49
Огіснюк Іван (Іларіон) – науковець, педагог	49

Предко Олена Іллівна – педагог	50
Сєроглазов Ізраїль Давидович –юрист, викладач	50
Сухомлинський Василь Олесандрович – педагог, публіцист	50
Шонелл Фред (Fred Schjnell) – австралійський педагог	50
Яніс Цімзе (Jānis Cimze) – педагог, композитор	51

Нормативні документи в галузі освіти та науки

1. **Деякі** питання фінансування закладів вищої освіти у 2025 році : постанова Кабінету міністрів України від 15 серпня 2025 р. № 988 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2025**. – 19 серп. (№ 168). – С. 14.

2. **Про внесення** змін до деяких законів України щодо питань освіти військовослужбовців віком від 18 до 25 років, які проходять військову службу за контрактом або за призивом під час мобілізації, на особливий період : Закон України від 31 липня 2025 року № 4562-IX // Голос України. – Київ, **2025**. – 22 серп. (№ 165). – С. 7.

3. **Про внесення** змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України у сфері освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2025 р. № 1026 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2025**. – 28 серп. (№ 175). – С. 7.

4. **Про внесення** змін до Положення про Державну службу якості освіти України : постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2025 р. № 1134 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2025**. – 16 верес. (№ 189). – С. 10.

5. **Про єдину** державну електронну базу з питань освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 2025 р. № 872 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2025**. – 22 лип. (№ 147). – С. 7–13

6. **Про затвердження** Порядку визнання результатів навчання, здобутих на тимчасово окупованій території України, на рівнях професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 2025 р. № 871 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2025**. – 19 лип. (№ 145). – С. 10.

7. **Про звільнення** Винницького М. І. з посади заступника Міністра освіти і науки України : розпорядження Кабінету міністрів України від 8 серпня 2025 р. № 837-р. // Урядовий кур'єр. – Київ, **2025**. – 19 серп. (№ 168). – С. 21.

8. **Про передачу** частини бюджетних призначень, передбачених Міністерством освіти і науки у 2025 році : розпорядження Кабінету Міністрів

України від 21 травня 2025 р. № 492-р у 2025 році // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 30 трав. (№ 109). – С. 5.

9. **Про призначення** державних стипендій видатним дітям освіти : Указ президента України від 3 жовтня 2025 р. № 744/2025 // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 7 жовт. (№ 204). – С. 2.

10. **Про призначення** довічних державних стипендій видатним дітям освіти : Указ Президента України від 3 жовтня 2025 р. № 743/2025 // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 7 жовт. (№ 204). – С. 3.

11. **Про призначення** Трофименка М. В. заступником Міністра освіти і науки України // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 13 верес. (№ 188). – С. 10.

12. **Про розподіл** обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проекту на придбання обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів освіти, зокрема військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою, у 2025 році : розпорядження Кабінету міністрів України від 6 серпня 2025 р. № 820-р // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 13 серп. (№ 163). – С. 6.

Історія освіти в Україні

13. **Березовська В.** Навчальні заклади морського профілю в Південноукраїнських землях (остання третина XVIII – XIX ст.) / В. Березовська // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Історичні науки. – Ізмаїл, 2023. – № 61. – С. 9–17.

14. **Войтович О.** Інститут професорських стипендіатів як форма підготовки національно-педагогічних кадрів в Університетах України у 1917–1920 рр. / О. Войтович // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки. – Кам'янець-Подільський, 2024. – Т. 44. – С. 197–217.

15. **Гуменюк Б.** Історія одного проєкту. З нагоди 30-річчя з дня заснування Дипломатичної академії України при МЗС України / Б. Гуменюк // Україна дипломатична. – Київ, **2024**. – Вип. 25. – С. 863–896.

16. **Гуменюк Б.** Формування основ національної школи фахівців-міжнародників / Б. Гуменюк // Україна дипломатична. – Київ, **2024**. – Вип. 25. – С. 79–84.

17. **Диса К.** Київська академія в подорожніх записках другої половини XVIII – середини XIX ст. / К. Диса // Київська Академія. – Київ, **2024**. – Вип. 21. – С. 39–54.

18. **Костенко О.** Використання історичних джерел про розвиток освіти та науки на Київщині в XIX – першій чверті XX ст. на уроках історії і правознавства в закладах загальної середньої освіти / О. Костенко, В. Сіропол, Т. Соловійова // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Історичні науки. – Ізмаїл, **2022**. – Вип. 59. – С. 84–95.

19. **Мотичак Є.** Учителство Києво-Печерської лаври: феномен святості та приклад її носіїв / Є. Мотичак // Софія. – Київ, **2024**. – № 2 (24). – С. 102–103.

20. **Посохов С. І.** Колективний портрет польських студентів Харківського університету XIX – початку XX ст. у вимірі історії та історіографії / С. І. Посохов // Українська біографістика. – Київ, **2024**. – Вип. 25. – С. 248–282.

21. **Семешин Е.** Особові справи і списки студентів та педагогів як джерело вивчення репресій на Сумщині 1930-х років / Е. Семешин // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, **2024**. – Вип. 71. – С. 189–221.

22. **Чуткий А.** Студенти-євреї Київського комерційного інституту: під прицілом імперської влади. / А. Чуткий // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки. – Кам'янець-Подільський, **2024**. – Т. 44. – С. 171–196.

23. **Яблонська Д.** Формування мережі інститутів народної освіти в УСРР на початку 1920-х років.: завдання і результати / Д. Яблонська // Проблеми історії країн Центральної та Східної Європи. – Кам'янець-Подільський, **2023**. – Вип. 11. – С. 148–154.

Реформування освіти в Україні

24. **Адамик В. В.** Оцінювання та подолання освітньої нерівності: методологічні підходи, критерії та інструменти в контексті цілей сталого розвитку / В. В. Адамик, І. М. Панчишин // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2025**. – № 11. – С. 145–151.

25. **Академічна** доброчесність : навч. посібник / [В. М. Пивоваров та ін.] ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, **2025**. – 238,[2] с.

Альбіна Басиста, кандидат юридичних наук, доцента кафедри міжнародного права Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, консультантка Науково-дослідного інституту прав людини та гендерної рівності, презентувала учасникам Воркшопу положення Закону та наголосила на важливості дотримання основних принципів реалізації права на невідкладні проміжні репарації та захисту прав постраждалих осіб.

26. **Арешонков В.** Народний депутат Володимир Арешонков про використання потенціалу ветеранів задля консолідації нації та зміцнення обороноздатності країни через освіту молоді / В. Арешонков ; інтерв'ю підготувала пресслужба народного депутата // Голос України. – Київ, **2025**. – 2 жовт. (№ 193). – С. 4–5.

27. **Балик А.** Трансформація освіти України: роль ІІІ в цифрову епоху / А. Балик // Вища освіта України. – Київ, **2025**. – № 1 (96). – С. 12–16.

28. **Бардіна М.** Воркшоп щодо впровадження норм Закону України "Про правовий і соціальний захист осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією Російської Федерації проти

України, та надання їм невідкладних проміжних репарацій" / М. Бардіна // UAExperts. Соціально-правовий дискурс / Громад. орг. "Союз експертів по боротьбі з корупцією" (UA Experts) ; голов. ред. С. Ніжинський. – Київ, 2024. – Вип. № 5. – С. 24–25.

29. **Бескоровайний В.** Вплив соціальних мереж на формування національної ідентичності здобувачів вищої освіти / В. Бескоровайний // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 3 (235). – С. 150–155.

30. **Бодак В.** Багатовекторність студентоценризму в системі менеджменту освіти / В. Бодак, А. Рибчук // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 2 (234). – С. 7–12.

31. **Будняк Н. А.** Психофізіологічна стабільність здобувачів вищої освіти як передумова збереження здоров'я / Н. А. Будняк, В. В. Кравченко // Психологія і суспільство. – Тернопіль, 2025. – № 1 (91). – С. 196–207.

32. **Бучма О.** Осмислення релігії як соціального феномену в тріаді "Студент – викладач – учений": українське академічне релігієзнавство в релігіях війни і миру / О. Бучма // Сучасні інформаційні технології. – Київ, 2024. – № 1 (3). – С. 74–76.

Відмічено, що професійна підготовка соціального працівника в Україні відбувається з урахуванням прийнятих стандартів підготовки та кваліфікаційних характеристик професіограми соціального працівника, загальних вимог до змісту підготовки та пріоритетів підготовки фахівців соціальної сфери. З'ясовано, що формування професійного іміджу майбутніх соціальних працівників ґрунтується на основних положеннях компетентнісного, особистісно-орієнтованого, аксіологічного та середовищного підходів.

33. **Галата С.** Освіта для мінливого світу / С. Галата // Світ. – Київ, 2025. – Верес. (№ 17). – С. 1.

34. **Драгунова В.** Науково-методичні рекомендації щодо проєктування консалтингової діяльності в закладі вищої освіти в умовах невизначеності / В. Драгунова // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 2 (234). – С. 33–39.

35. **Драч І.** Розвиток академічних менеджерів для зміцнення університетів / І. Драч // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 3 (84). – С. 32–33.

36. **Заєць Д.** Важливість крос-дисциплінарного підходу в релігієзнавчих візіях / Д. Заєць // Софія. – Київ, 2024. – № 2 (24). – С. 85.

37. **Затверджено** нові розміри освітніх грантів та додаткові регіональні коефіцієнти для вступників // Голос України. – Київ, 2025. – 25 лип. (№ 145). – С. 8.

Згадується книга "Просвітницька одісея розуму", автор Віктор Андрущенко, де аналізуються роль і значення розуму в облаштуванні освіти як системи підготовки людини до життя за різноманітних історичних обставин, особливо в умовах війни, яку розпочала й веде проти України російська федерація. За оцінкою автора, нинішня українська освіта загалом виконала свою історичну місію – підготувала когорту розумних, патріотично налаштованих громадян, які зі зброєю в руках стали на захист Батьківщини від ворога, вступили до лав територіальної оборони, активізували власну волонтерську діяльність. Водночас у відповідь на виклики війни освіта потребує суттєвої модернізації як за змістом, так і за способом організації.

38. **Інноваційність** сучасної освіти в умовах технологічних змін / Ю. А. Британ, Є. Ф. Банєв, С. В. Рудась, А. М. Воробйов, В. І. Сластьяникова // Бізнес Інформ. – Харків, 2025. – № 4 (567). – С. 143–149.

Інтерв'ю з проректоркою з міжнародного співробітництва Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктором юридичних наук, професором, членкинею Комісії з правової реформи при Президентові України Ксенією Смирновою.

39. **Ковтун І. Б.** Концептуальні засади державної політики реформування вищої освіти України в контексті соціокультурних трансформацій / І. Б. Ковтун // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Державне управління. – Харків, 2025. – Вип. 1 (22). – С. 209–217.

40. **Кучинська І.** Цінності військово-патріотичного виховання студентської молоді в умовах сучасного реформування / І. Кучинська // Проблеми дидактики історії. – Кам'янець-Подільський, **2024**. – Вип. 15. – С. 21–28.

41. **Мельник Л. В.** Проблеми фінансування вищої освіти в умовах сьогодення / Л. В. Мельник, Н. М. Кондрацька, Л. М. Мельник // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. – Рівне, **2024**. – Вип. 4 (108). – С. 177–189.

42. **Мазур Ю. В.** Теоретичні аспекти управління мотивацією персоналу в системі інноваційної освіти / Ю. В. Мазур // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2025**. – № 4. – С. 73–76.

43. **Майбутні** аспіранти складатимуть ЗНО // Юридичний вісник України. – Київ, **2025**. – 1–15 серп. (№ 16). – С. 11.

44. **Макогін І. С.** Соціальні мережі як інструмент вебпредставлення закладів вищої освіти: візуальний стиль та контент-стратегія / І. С. Макогін, Н. С. Вовк // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, **2024**. – Вип. 66. – С. 127–143.

45. **Мамус Г.** Формування культурної компетентності студентів засобами проєктного навчання / Г. Мамус, Т. Сорока, В. Харитонova // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 2 (234). – С. 52–57.

46. **Манжола В.** Підготовка фахівців-міжнародників: спогади, сучасність та перспективи / В. Манжола // Україна дипломатична. – Київ, **2024**. – Вип. 25. – С. 175–177.

47. **Мартинець В. В.** Менеджмент освіти в Україні: сучасні виклики та роль державного регулювання / В. В. Мартинець, В. А. Білошапка // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2025**. – № 3. – С. 142–148.

48. **Медведь М. М.** Роль та функції закладу вищої освіти щодо участі у проведенні акредитацій освітніх програм: з досвіду роботи / М. М. Медведь // Бібліотечний Меркурій. – Одеса, **2024**. – Вип. 2 (32). – С. 97–107.

49. **Міжнародний** день захисту освіти від нападів // Голос України. – Київ, 2025. – 9 верес. (№ 177). – С. 8.

50. **Моцик О.** Київська школа дипломатії на службі України / О. Моцик // Україна дипломатична. – Київ, 2024. – Вип. 25. – С. 179–182.

Наукові конференції та форуми в Харківському Сковородинському Університеті, Кам'янець-Подільському імені Івана Огієнка та Івано-Франківському імені Василя Стефаника, приурочені значущим постатям та символам Української Нації, зокрема Григорію Сковороді ("Байки Харківські"): "Мова – наш ідеологічний фронт Перемоги"; "Вишиванка: освіта мистецтво, традиції ідентичність".

51. **Новікова А.** Особливості використання ГІС-технологій у процесі навчання / А. Новікова // Вища освіта України. – Київ, 2025. – № 1 (96). – С. 34–39.

Обґрунтовано особливості цифровізації університетської освіти в європейських країнах. Визначено стратегічні напрями розвитку цифрової освіти в європейському освітньому просторі. Виявлено моделі закладів вищої освіти на основі цифрових технологій: автономні заклади освіти; консорціум декількох закладів; віртуальні університети. Наголошено, що цифрові технології в європейському освітньому просторі розглядаються як інструмент удосконалення якості освіти й активізації інтелектуального потенціалу людини.

52. **Олейнікова Г.** Особливості викладання іноземної мови у форматі змішаного навчання / Г. Олейнікова // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Педагогічні науки. – Ізмаїл, 2022. – Вип. 58. – С. 109–119.

53. **Олійник О.** Технологія штучного інтелекту для навчання суспільствознавчих дисциплін: методичні підходи / О. Олійник, О. Солошенко, М. Васильєва // Новий колегіум. – Харків, 2025. – № 2 (118). – С. 78–84.

54. **Особливості** формування професійного іміджу майбутніх соціальних працівників в умовах закладу освіти / Я. Співак, Д. Плесканьов,

Л. Співак, Н. Чернуха // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, 2025. – № 1 (107). – С. 183–193.

55. **Павленко М.** Як скласти іспити без стресу: практичні поради / М. Павленко // Вечірній Київ. – Київ, 2025. – Черв. (№ 5). – С. 6–7.

56. **Петков С.** Стейкхолдери – основний локомотив сучасної якісної освіти / С. Петков // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 16–31 лип. (№ 15). – С. 10–11.

57. **Пластун О.** Як "вакцинуватися" від ілюзій вхопити легкі гроші? / О. Пластун ; розпитувала Л. Остролуцька // Світ. – Київ, 2025. – Верес. (№ 18). – С. 8.

58. **Презентували** міжнародне дослідження про роль освіти у формуванні особистості, соціального капіталу країн та культури миру // Голос України. – Київ, 2025. – 16-17 верес. (№ 182). – С. 6.

59. **Проведено** конкурс статей серед учасників Програми менторства для інклюзивного відновлення та розвитку людського капіталу "Менторство для лідерів: європейська інтеграція та відновлення України" // UAExperts. Соціально-правовий дискурс / Громад. орг. "Союз експертів по боротьбі з корупцією" (UA Experts) ; голов. ред. С. Ніжинський. – Київ, 2024. – Вип. № 3. – С. 5.

Під час міжнародного форуму "Людський капітал – основа національного євроінтеграційного процесу і сталого відновлення" відбулося нагородження переможців конкурсу статей "Лідерство як інструмент європейської інтеграції та відновлення України". Конкурс проводився серед учасників Програми менторства для інклюзивного відновлення та розвитку людського капіталу "Менторство для лідерів: європейська інтеграція та відновлення України". За результатами конкурсу переможцями стали: Анна Фрацивір (студентка 4 курсу ОП "Міжнародні комунікації" Навчально-наукового інституту міжнародних відносин КНУ ім. Т. Шевченка), робота якої буде надрукована у віснику "UA Experts", Гліб Цуканов (студент 1 курсу ОП "Міжнародне право" Навчально-наукового інституту міжнародних

відносин КНУ ім. Т. Шевченка), Гліб Жаров (студент 2 курсу ОП "Міжнародне право" Навчально-наукового інституту міжнародних відносин КНУ ім. Т. Шевченка).

60. **Прокопів Л.** Формування етнокультурної компетентності студентської молоді України засобами музейної педагогіки / Л. Прокопів, Н. Салига, В. Стинська // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 3 (235). – С. 34–39.

61. **Руденко В.** Від шкільних ініціатив – до майбутнього громади / В. Руденко // Вечірній Київ. – Київ, **2025**. – Черв. (№ 5). – С. 8.

62. **Ружин З.** Україна є, Україна буде! / З. Ружин // Слово Просвіти. – Київ, **2025**. – 22-28 трав. (№ 20). – С. 8.

63. **Рябовол Л.** Акти міжнародних організацій про використання штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності / Л. Рябовол // Актуальні проблеми правознавства. – Тернопіль, **2025**. – Вип. 1 (41). – С. 49–54.

64. **Савенкова Л.** Доступність до наукових і освітніх ресурсів / Л. Савенкова // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 3 (84). – С. 34-35.

65. **Салімонович Л.** За розум замовили слово. Безумство нинішньої епохи змушує філософів глибше осмислювати дійсність через посилення ролі науки в освітньому процесі / Л. Салімонович // Україна молода. – Київ, **2025**. – 21 трав. (№ 20). – С. 9.

66. **Самар А.** Технології розвитку творчих здібностей здобувачів вищої освіти при вивченні природничих дисциплін / А. Самар, В. Черневич // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2024**. – Вип. 30. – С. 72–76.

67. **Самойленко О.** Розвиток цифрової компетентності майбутнього педагога як ключової системи неперервності освіти протягом життя / О. Самойленко, О. Вдовенко, А. Шевченко // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 3 (235). – С. 39–44.

68. **Саяпіна С.** Сутність і складники етико-правової культури майбутніх психологів / С. Саяпіна // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, 2025. – № 1 (107). – С.58–67.

69. **Свято Р.** Мрія про Могилянку / Р. Свято ; фото О. Клименко // Локальна історія. – Львів, 2025. – № 3/4. Дев'ятості. – С. 154–159.

70. **Семанюк В.** Науково-дослідна робота як ефективний механізм формування інноваційного мислення студентів / В. Семанюк, Р. Бруханський // Вісник економіки. – Тернопіль, 2024. – Вип. 4 (114). – С. 238–252.

71. **Семерня О. Ю. Р. Ж.** Роль цифрових ресурсів у модернізації природничо-наукової освіти / О. Ю. Р. Ж. Семерня, І. Бородій // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2024. – Вип. 30. – С. 30–34.

72. **Сидор Г. В.** Модель та механізм фінансування інклюзивної вищої освіти / Г. В. Сидор, М. І. Чесановський // Інклюзивна економіка. – 2025. – № 1 (7). – С. 38–43.

73. **Смирнова К.** Євроінтеграційний вектор освітньої дипломатії / К. Смирнова // UAExperts. Соціально-правовий дискурс / Громад. орг. "Союз експертів по боротьбі з корупцією" (UA Experts) ; голов. ред. С. Ніжинський. – Київ, 2024. – Вип. № 3. – С. 13–15.

74. **Сморжевський Ю.** Формування математичної компетентності здобувачів освіти в закладах фахової передвищої освіти / Ю. Сморжевський, Т. Грунтей, О. Вдовиченко // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2024. – Вип. 30. – С. 35–38.

75. **Снігур Ю.** Тренінг "Психологія підготовки керівників освітніх організацій до використання продуктивних копінг-стратегій" / Ю. Снігур, Л. Каламушка // Організаційна психологія. Економічна психологія. – Київ, 2025. – № 1 (34). – С. 110–124.

76. **Сорока О.** Особливості формування й розвитку соціальної зрілості у майбутніх фахівців соціономічного профілю / О. Сорока, Л. Петришин // Гуманітарні студії: історія та педагогіка. – Тернопіль, **2024**. – Вип. 2 (08). – С. 102–113.

77. **Соціальна інклюзія та інклюзивна освіта у вищій школі : навч. посібн.** / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка" ; [уклад.: О. Бік, Н. Гайдук, М. Гасяк та ін. ; за ред. М. Флагерті, М. Школяр]. – Львів, **2025**. – 245, [1] с.

78. **Створено простір, де фахівці всіх рівнів можуть розвивати професійні та лідерські навички** // Голос України. – Київ, **2025**. – 14 черв. (№ 117). – С. 4.

79. **Стипендії для талановитої молоді та освітян** // Голос України. – Київ, **2025**. – 1 верес. (№ 172). – С. 5.

80. **Ткаченко Л. І.** Зрозуміти інтенції національного розвитку / Л. І. Ткаченко // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 4 (85). – С. 38–40.

81. **Ткаченко Т.** Історичні джерела як засіб формування дослідницьких компетентностей учнів і студентів при вивченні курсів з історії громадянської освіти / Т. Ткаченко, Т. Соловйова, О. Ткаченко // Український літопис. – Переяслав, **2025**. – Вип. 5. – С. 109–117.

82. **Товканець Г.** Особливості цифровізації університетської освіти в європейських країнах / Г. Товканець, Є. Кізима // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 2 (234). – С. 17–22.

83. **Тренінгові технології навчання у практичній підготовці студентів (ділові та рольові ігри) : навч.-метод. посібн.** / [Г. М. Азаренкова та ін. ; за ред. Г. М. Азаренкової, Н. М. Самородової] ; Нац. банк України та ін. – Львів, **2025**. – 198, [2] с.

84. **Тріпак М. М.** Економічні механізми інституціоналізації інклюзивної вищої освіти в Україні / М. М. Тріпак, Я. С. Левченко, Н. М. Григор'єва // Інклюзивна економіка. – **2025**. – № 1 (7). – С. 54–66.

85. **Устенко С. В.** Науково-освітні моделі процесу цифровізації освітньої діяльності закладів вищої освіти / С. В. Устенко, Я. Ю. Вознюк // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2025**. – № 6. – С. 59–65.

86. **Філіпчук Г.** "Не зрадити своєму глаголу / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – Київ, **2025**. – 3–9 лип. (№ 26). – С. 4–5.

87. **Філіпчук Г.** Народжений служити Правді / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – Київ, **2025**. – 22–28 трав. (№ 20). – С. 6.

88. **Хаустова Є. Б.** Значення та місце штучного інтелекту в процесі формування інтелектуального капіталу закладів вищої освіти / Є. Б. Хаустова // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2025**. – № 9. – С. 7–15.

89. **Цибулько Л.** Формування інформаційно-технологічної компетентності майбутніх менеджерів: соціальне замовлення інформаційного суспільства / Л. Цибулько, О. Семесенко // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, **2025**. – № 1 (107). – С. 67–80.

90. **Чепіга Е.** Роль молодіжних програм у формуванні лідерської компетентності здобувачів вищої освіти молодіжних центрах України / Е. Чепіга // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, **2025**. – № 1 (107). – С. 113–115.

91. **Чувасов М. О.** Педагогічні умови підготовки студентів до діагностичної діяльності у закладах вищої освіти / М. О. Чувасов // Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород, **2024**. – Вип. 2 (55). – С. 129–134.

92. **Шевчук З.** Роль академічної культури дослідника в умовах формування доброчесного середовища закладу вищої освіти / З. Шевчук // Проблеми дидактики історії. – Кам'янець-Подільський, **2024**. – Вип. 15. – С. 203–209.

93. **Штайнер Т.** Професійно-практична підготовка дизайнерів: формування креативного мислення та візуальної грамотності засобами

мультимедійних технологій / Т. Штайнер, А. Лісогор, Ю. Силенко // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 163–167.

Результатом дослідження авторами окреслені організаційно-методологічні умови ефективної реалізації мультимедійних технологій у професійно-практичній підготовці дизайнерів (створення сучасного технічного середовища; розробка адаптованого змісту навчальних програм, що зумовлює інтеграцію курсів з використання мультимедійних технологій; методична підтримка викладачів).

94. **Шулікін Д.** Про майбутнє розуму, освіти, людства / Д. Шулікін // Світ. – Київ, **2025**. – Трав. (№ 10). – С. 7.

95. **Czerewycznyj G.** Metodologia systemowa kształcenia przyszłych nauczycieli historii na uniwersytetach Ukrainy i Polski / G. Czerewycznyj // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 2 (234). – С. 79–82.

Наведено аналітичний погляд на проблему системної методології професійної підготовки майбутніх учителів історії в українських і польських університетах. Відображено поточні результати дослідження, отримані у процесі аналітичних пошуків щодо системної методології професійної підготовки майбутніх учителів історії в університетах України і Республіки Польща.

96. **Yevsieiev V.** Model of training of personnel in the field of critical infrastructure protection in the higher education system / V. Yevsieiev // Честь і закон. – Харків, **2024**. – № 4 (91). – С. 38–43.

Модель підготовки кадрів у сфері захисту критичної інфраструктури в системі вищої освіти.

Фінансування вищої освіти України

97. **Гладких Д. М.** Ключові проблеми фінансування закладів вищої освіти в Україні та напрями їх вирішення / Д. М. Гладких, К. Ю. Малафєєва // Бізнес Інформ. – Харків, **2025**. – № 4 (567). – С. 150–159.

Освіта в умовах російсько-української війни

98. **Батаєва К.** Вища освіта в прифронтовому місті під час російсько-української війни: кумулятивні ефекти пролонгованого онлайн-навчання / К. Батаєва // Соціологія. – Київ, **2025**. – № 2. – С. 116–133.

99. **Близнюк В. В.** Професійне навчання та працевлаштування як інструмент професійної адаптації ветеранів війни / В. В. Близнюк, І. М. Терюханова // Вчені записки. – Київ, **2024**. – Вип. 37 (4). – С. 18–30.

100. **Бондаренко Н.** Випуск під знаком стійкості / Н. Бондаренко // Юридичний вісник України. – Київ, **2025**. – 1–15 серп. (№ 16). – С. 10–11.

Одинадцятого липня в Київському університеті права НАН України відбулася особлива подія – випускний! Попри важкі реалії війни в самому серці столиці зібралася велика академічна родина, аби провести в доросле професійне життя своїх студентів – молодих, амбітних, талановитих юристів. Урочистості пройшли в атмосфері вдячності, поваги та непохитної віри в краще майбутнє України.

101. **Будівлі** можуть бути зруйновані, але колектив вистоїть / підготувала Л. Остролуцька // Світ. – Київ, **2025**. – Верес. (№ 17). – С. 4.
Сумський державний університет.

102. **Гришина Ю.** Попри війну абітурієнти продемонстрували успішність приблизно на рівні минулого року / Ю. Гришина // Голос України. – Київ, **2025**. – 30 лип. (№ 148). – С. 2.

Лідерство серед університетів за кількістю поданих заяв тримає Львівський національний університет імені Івана Франка, Національний університет "Львівська політехніка" та Київський національний університет імені Тараса Шевченка", – проінформувала народна депутатка.

103. **Дацюк Г.** Вшанували Аббаса Абдулу – поета і дипломата / Г. Дацюк // Слово Просвіти. – Київ, **2025**. – № 21. – С. 8.

У Києві в Дипломатичній академії України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ відбувся літературно-мистецький вечір,

приурочений до 85-річчя з дня народження азербайджанського поета, перекладача української літератури, дипломата Аббаса Абдулли (1940–2019).

104. **Денисов С.** "Голоси Подунав'я": в ІДГУ відбувся науково-творчий захід / С. Денисов // Освіта і суспільство. – Київ., **2025**. – № 3 (84). – С. 5.
У стінах Ізмаїльського державного гуманітарного університету (ІДГУ) відбувся науково-творчий захід – етнофестиваль "Голоси Подунав'я": Його організатором виступила кафедра музичного та образотворчого мистецтва ІДГУ.
105. **Деякі** питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2025 році : постанова Кабінету міністрів України від 13 серпня 2025 р. № 970 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2025**. – 15 серп. (№ 165). – С. 8–12.
106. **Діти** захисників і захисниць отримають компенсацію за навчання в "Дії" // Урядовий кур'єр. – Київ, **2025**. – 6 черв. (№ 114). – С. 1.
Держава компенсує вартість контрактного навчання за 2024/2025 навчальний рік для дітей українських захисників і захисниць. Оповідання про компенсацію в застосунку "Дія" отримають перші 1000 студентів – цьогорічні випускники бакалаврату та магістратури. Послуга доступна громадянам України віком до 23 років, які навчаються на контракті в закладах фахової передвищої або вищої освіти та мають статус студента в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.
107. **Дмитренко А.** Діалоги відомих особистостей / А. Дмитренко // Юридичний вісник України. – Київ, **2025**. – 1–10 черв. (№ 11). – С. 12–13.
Київський університет права НАН України продовжує традицію зустрічей з лідерами правової спільноти.
108. **Жильцов О.** Наша місія – надавати якісну освіту / О. Жильцов ; записала М. Ангелова // Вечірній Київ. – Київ, **2025**. – Черв. (№ 5). – С. 2–5.

Який заклад освіти обрати, які особливості вступної кампанії цього року і, основне, які послуги пропонує киянам Київський столичний університет імені Бориса Грінченка? Думками щодо цього поділився Олексій Жильцов, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

109. **За мову, за віру, за рід!** // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 5–11 черв. (№ 22). – С. 1.

Святковий концерт народного артиста України, професора Івана Дерди та його концертмейстера, завідувача кафедри музики, доцента Вадима Лісового відбувся 1 червня в Шевченківській залі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича і був присвячений 150-річчю вищого навчального закладу.

110. **Знайомимося** – юридичний факультет Національного університету біоресурсів і природокористування України // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 16–31 лип. (№ 15). – С. 45.

111. **Корупційна** схема у ветуніверситеті // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 21–30 черв. (№ 13). – С. 27.

Ідеться про закупівлю комп'ютерного обладнання та багатофункціональної оргтехніки на мільйони бюджетних коштів. Служба безпеки України викрила масштабну корупційну схему в львівському ветуніверситеті, топ-посадовці якого завдали збитків на майже 2 млн грн бюджетних коштів. Про це інформує прес-служба СБУ.

112. **Кузишин А.** Роль та місце географічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка в освітньо-науковому просторі України / А. Кузишин, Л. Царик // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Географія. – Тернопіль, 2025. – № 2, Вип. 59. – С. 5–14.

113. **Кузнецова Г.** Зі 70-м тридцяточервнем! [Курок Олександр Іванович] / Г. Кузнецова // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 4 (85). – С. 22–23.

У перший місяць літа педагогічна спільнота Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка вінішувала ректора – Олександра Івановича Курка зі 70-м життєвим тридцяточервнем.

114. **Місце** зустрічі поколінь. До 150-річчя від дня заснування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (1875) // Календар знаменних і пам'ятних дат / Держ. наукова установа "Книжкова палата України ім. Івана Федорова"; відп. ред. Н. В. Жданова; уклад. І. О. Аврахова. – Київ, 2025. – № 4, 2025, 4 кварт. – С. 35–43.

Згідно з даними Чернівецького обласного архіву, історія заснування ЧНУ розпочалася у 1872 році, коли депутат краю доктор Костянтин Томащук на засіданні Буковинського сейму висунув і обґрунтував пропозицію про заснування в місті університету. Університет заснували указом австрійського імператора Франца-Йосифа від 31 березня 1875 року, а урочисте відкриття відбулося 4 жовтня цього ж року. Тоді він носив назву Чернівецький університет імені Франца-Йосифа.

115. **Навіть** під час війни Україна зберігає освіту серед пріоритетів і разом із партнерами здатна примножувати досягнення // Голос України. – Київ, 2025. – 24 верес. (№ 187). – С. 4.

У Києві відбувся п'ятий Саміт перших леді та джентльменів, ініційований першою леді України О. Зеленською. Ключовою темою події стала освіта, що моделює світ.

116. **Надано** роз'яснення щодо прав дітей військових на освітні пільги // Голос України. – Київ, 2025. – 24 лип. (№ 144). – С. 6.

Про державну цільову підтримку дітей військовослужбовців для здобуття вищої освіти.

117. **Наука** долає всі перешкоди / підготувала Л. Остролюцька // Світ. – Київ, 2025. – Верес. (№ 17). – С. 5.

Сумський державний університет. У публікації із СумДУ проректор з наукової роботи Анатолій Чорноус ділиться спогадами про те, як врятували Центр колективного користування науковим обладнанням, а також роздумами про те, чому Сумський університет обходить у рейтингах імениті виші.

118. **Ніколенко О.** "Гоголь наш, він не їхній" / О. Ніколенко // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 2–8 жовт. (№ 39). – С. 5.

"Центр літературної творчості" ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка взяв участь у церемонії відкриття Науково-просвітницького центру, науково-дослідної лабораторії літературної освіти, музею "Гоголь і Україна" Полтавського національного педагогічного університету імені Володимира Короленка 10 вересня 2025 р. На урочисту церемонію зібралися близько 80 науковців, викладачів, представники Національного музею-заповідника М. В. Гоголя, міжнародні партнери з Японії і Данії (вони приєдналися онлайн). Почесний професор Полтавського національного педагогічного університету, лауреат Шевченківської премії Михайло Наєнко підкреслив внесок Т. Шевченка, М. Гоголя, І. Котляревського, Г. Сковороди та інших геніїв у розбудову духовної України, в якій ми живемо нині.

119. **Нове** приміщення для університету // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 11–20 черв. (№ 12). – С. 27.

Зруйнований податковий університет в Ірпені відбудують за проектом канадських архітекторів. Переможцем міжнародного архітектурного конкурсу на дизайн-проект відбудови головного корпусу Державного податкового університету в Ірпені (Київщина), зруйнованого під час бойових дій, оголошено архітектурну компанію Stantec (Канада).

120. **Остролюцька Л.** Він є, і це вже неминуче / Л. Остролюцька // Світ. – Київ, 2025. – Трав. (№ 10). – С. 3.

III в публічному управлінні. Міжнародна конференція "Використання штучного інтелекту в публічному управлінні: виклики, можливості, перспективи" відбулася у КПІ ім. Ігоря Сікорського.

121. **Перерозподілено** 350 мільйонів гривень на безпеку в освітніх закладах // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 13 черв. (№ 116). – С. 7.
122. **Перша** тисяча дітей захисників і захисниць отримає компенсацію за навчання в Дії // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 14 черв. (№ 117). – С. 4.
123. **Пігович І.** Навчальні комікси та їх використання на уроках історії (з досвіду організації практичної підготовки студентів на історичному факультеті Кам'янець-Подільського національного університету / І. Пігович // *Проблеми дидактики історії*. – **2024**. – Вип. 15. – С. 191–202.
124. **Підписано** меморандум про запуск освітньої програми для лідерів оборонного сектору // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 23 черв. (№ 123). – С. 4.

Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України та Київська школа економіки підписали меморандум про співпрацю для зміцнення оборонної спроможності України, зокрема, через побудову спільного середовища взаємної підтримки лідерів оборонного сектору. Ключовим напрямом партнерства стане запуск Smart Force Academy – безплатної освітньої програми для лідерів українських оборонних компаній.
125. **Понад** пів мільйона українців опановують безбар'єрність за допомогою державного порталу Дія. Освіта // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 12 серп. (№ 157). – С. 5.
126. **Потреби** освітньої галузі Херсонщини // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 9 серп. (№ 156). – С. 3.

Важливий робочий візит до міністра освіти і науки України, у центрі уваги – потреби освітньої галузі Херсонщини в умовах війни.
127. **Рябошлик В. В.** Ідеї В. С. і М. В. Михалевичів – для відновлення України та сприяння розвитку на міжнародному рівні / В. В. Рябошлик, О. І. Воловик, О. П. Лиховид // *Кібернетика та комп'ютерні технології*. – Київ, **2025**. – № 1 (21). – С. 54–63.

128. **Салімонович Л.** Разом формують світ. Коли дорослі не хочуть жити без війни, за мир вимушені боротися діти / Л. Салімонович // Україна молода. – Київ, 2025. – 1 жовт. (№ 39). – С. 9.

В Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова пройшов один із заходів XII Конгресу юних посланців миру, які своїми акціями транслиують дорослим своє бачення сучасного світу. На жаль, сьогодні війни на планеті розв'язують люди похилого віку, знищуючи майбутнє мільйонів дітей. Саме тому миротворча місія українських школярів має особливу цінність. Вони проводять свої акції як вдома, так і за кордоном, виступаючи в ролі послів миру. За словами представниці секретаріату національної комісії у справах ЮНЕСКО Ніни Крамарєвої, "одна справа, коли за кордоном про теперішню ситуацію в країні розповідають чиновники, і зовсім інша – коли там про війну говорять діти.

129. **СумДУ** починає навчальний рік – під атаками ворога і з упевненістю в завтрашньому дні / підготувала Л. Остролуцька // Світ. – Київ, 2025. – Верес. (№ 17). – С. 4.

Сумський державний університет.

130. **Трачук І.** "Поки руйнують – ми відтворюємо" / І. Трачук // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 3 (84). – С. 4.

Науковці Сумського державного університету спільно з Харківським національним університетом міського господарства ім. О. М. Бекетова продовжують реалізацію міждисциплінарного проєкту з віртуальної реконструкції втрачених об'єктів культурної спадщини Сумщини.

131. **Уже понад 2400** учасників бойових дій та осіб з інвалідністю обрали безоплатне професійне навчання від Служби зайнятості // Голос України. – Київ, 2025. – 24 лип. (№ 144). – С. 7.

132. **Філіпчук Г.** Верховина української душі / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 29 трав.–4 черв. (№ 21). – С. 2–3.

15–16 травня 2025 р. на базі Прикарпатського (Карпатського) національного університету імені Василя Стефаника в змішаному форматі відбувся

Освітньо-мистецький форум "Вишиванка: освіта, мистецтво, традиції, ідентичність".

133. **Філіпчук Г.** Воїни і Слово / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 22–28 трав. (№ 20). – С. 1–2.

"Мова – наш ідеологічний фронт Перемоги". Так звучала тема науково-практичної конференції, проведеної ВУТ "Просвіта", науковцями, воїнами ЗСУ в Кам'янець-Подільському національному університеті ім. Івана Огієнка 14 травня.

134. **Філіпчук Г.** Спільними зусиллями – Viribus unitis / Г. Філіпчук // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 2-8 жовт. (№ 39). – С. 2.

Цей девіз є нині затребуваним не тільки для зібрання випускників Чернівецького Університету. 150 років Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Ювілей Чернівецького національного університету – це не лише 150 років історії, а й 150 років розвитку, збереження української культурної ідентичності, культурної спадщини, утвердження академічних цінностей і прагнення до нових горизонтів.

135. **Швейцарія** інвестує 18,5 мільйонів франків у продовження підтримки ключових реформ в Україні – освіти та децентралізації // Голос України. – Київ, 2025. – 24 лип. (№ 144). – С. 7.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

136. **Буткевич В.** Становлення і розвиток Інституту міжнародних відносин: особистий досвід та виклики радянської епохи / В. Буткевич // Україна дипломатична. – Київ, 2024. – Вип. 25. – С. 62–71.

Історія становлення і розвитку Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

137. **Задірака В.** Деякі зауваження з приводу вивчення буддизму в КДУ імені Тараса Шевченка / В. Задірака // Софія. – Київ, 2024. – № 2 (24). – С. 84–85.

138. **Копійка В.** Інституту міжнародних відносин – 80 років! / В. Копійка // Україна дипломатична. – Київ, **2024**. – Вип. 25. – С. 39–47.

139. **Копійка В.** Навчально-науковий інститут міжнародний відносин – краща школа підготовки / В. Копійка // UAExperts. Соціально-правовий дискурс / Громад. орг. "Союз експертів по боротьбі з корупцією" (UA Experts) ; голов. ред. С. Ніжинський. – Київ, **2024**. – Вип. № 5. – С. 16–18.

140. **Крижанівська А.** Зустріч ГО "UA Experts" зі студентами Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Т. Шевченка / А. Крижанівська // UAExperts. Соціально-правовий дискурс / Громад. орг. "Союз експертів по боротьбі з корупцією" (UA Experts) ; голов. ред. С. Ніжинський. – Київ, **2024**. – Вип. № 5. – С. 19–20.

Серія засідань UA Experts Leadership Club продовжується: 13 вересня відбулася зустріч ГО "UA Experts" зі студентами Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, організована спільно з Юридичним департаментом Ради студентів ННІМВ у межах проєкту "Ярмарок можливостей".

141. **Лавинюкова А.** Дослідження теми релігійного досвіду в межах кафедри релігієзнавства Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка / А. Лавинюкова // Софія. – Київ, **2024**. – № 2 (24). – С. 93–94.

142. **Луканська А.** В експозиції – екзотичні метелики й червонокнижні тварини світу / А. Луканська // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 4 (85). – С. 15.

3 вересня розпочне регулярні екскурсії Зоологічний музей Київського національного університету імені Тараса Шевченка, відновлений після російської ракетної атаки. Це унікальний науково-навчальний підрозділ університету та один із найстаріших природничих музеїв України, заснований 1834 року на основі колекцій Кременецького ліцею. – Внаслідок обстрілу 10 жовтня 2022 року розбилися деякі експонати. Довелося демонтувати і повністю замінити 10 музейних вітрин з рибами, земноводними і плазунами, – розповідає директорка музею Жанна Розора. Придбати п'ять вітрин

допомогли меценат Віталій Романчукевич та Спілка випускників КНУ, яку очолює Олександр Гришко. Решту придбали директорка музею та її чоловік Михайло Головушкін. Відтворені дбайливими руками майстра куточки дикої природи – наприклад, діарама "Пінгвіни" – є справжньою окрасою закладу. З музеєм пов'язано діяльність багатьох видатних біологів та зоологів, у ньому зародилися і розвинулися відомі наукові школи із систематики, ембріології, порівняльної анатомії, генетики.

143. **Луканська А.** Заснований науковцем інститут може отримати його ім'я / А. Луканська // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 4 (85). – С. 6.

Науково-дослідний інститут українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка може отримати ім'я літературознавця, письменника й громадського діяча Петра Кононенка. Таку пропозицію висловили учасники V Всеукраїнських наукових читань "Свою Україну любіть!", присвячених його пам'яті. – Петро Кононенко був ініціатором створення НДІ українознавства та першим його очільником, – розповідає директор інституту Роман Додонов. – У грудні 1991 року відбувся Всеукраїнський референдум щодо проголошення незалежності України, а вже за два місяці, 1992 року відкрився наш інститут українознавства як навчально-науковий підрозділ у складі філологічного факультету КНУ.

144. **Луканська А.** На шляху до верховенства права / А. Луканська // Київський університет. – Київ, 2025. – № 5. – С. 4.

У КНУ обговорили законодавчі ініціативи з реформування правничої освіти. Вдосконалення системи підготовки правників – важлива передумова для зміцнення верховенства права в Україні. На цьому наголошували учасники круглого столу "Реформа юридичної (правничої) освіти в Україні", організованого у КНУ імені Тараса Шевченка за підтримки Представництв ЄС в Україні та проєкту Європейського Союзу "Право-Justice" В обговоренні відповідних законодавчих ініціатив взяли участь керівники й викладачі ЗВО, народні депутати, представники Вищої ради правосуддя, Асоціації правників України та міжнародні експерти.

145. **Науменко Н.** "Нехай труди і помисли щоденні дарують нам відряду у житті". Сторінками видання "...Тому що ти – поет: антологія віршів українських поетів-науковців" / Н. Науменко // Слово Просвіти. – Київ, 2025. – 24–30 квіт. (№ 16). – С. 10–11.

Рец. на кн.: ...Тому що ти – поет. Антологія лірики українських поетів-учених. Київ, 2019. 477 с. Упорядник видання професор Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Юрій Іванович Ковалів. Унікальну антологію лірики українських поетів-науковців презентовано в КНУ 10 квітня. Майже третина сучасних авторів, вірші яких увійшли до поетичної збірки, представляють Шевченків університет.

146. **Предко О.** Кафедра релігієзнавства Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка: наукові візії та співпраця молоді та викладачів / О. Предко // Софія. – Київ, 2024. – № 2 (24). – С. 107–108.

147. **Предко Д.** Психологічні ідеї викладачів та випускників університету Св. Володимира / Д. Предко // Софія. – Київ, 2024. – № 2 (24). – С. 105–106.

Новицький Орест Маркович (1806–1884) – український філософ, перший професор філософії Київського університету. Авсенєв Петро Семенович (1810–1852) – філософ, психолог, богослов. Челпанов Георгій Іванович (1862–1936) – український психолог, філософ і логік. Архієпископ Лука Войно-Ясенецький (Валентин Феліксович Войно-Ясенецький, 1877–1961) – хірург, доктор медицини, архієпископ Сімферопольський та Кримський Українського екзархату РПЦ, цілитель, нізований Синодом Сімферопольської і Кримської єпархій УПЦ (МП) 1995 р., у 2019 р. – разом із визнанням автокефалії Православної церкви України, і Елладською православною церквою.

148. **Сарапін О.** Особливості викладання релігієзнавчих дисциплін на філософському факультеті КДУ: за нотатками студента другої половини 1980-х років / О. Сарапін // Софія. – Київ, 2024. – № 2 (24). – С. 113–115.

На філософському факультеті Київського державного університету (КДУ) в кінці 1980-х років викладання релігієзнавчих дисциплін характеризувалося марксистсько-ленінським підходом, де релігія розглядалася як пережиток

минулого та інструмент експлуатації, авикладання мало атеїстичний та антирелігійний характер. Студенти навчалися за програмами, що критикували релігію, вивчали її історію з позицій матеріалізму, а також аналізували соціально-політичні аспекти релігійних явищ у контексті радянської ідеології.

149. Скопель О. Спогади про Гліба Миколайовича Цветкова / О. Скопель // Україна дипломатична. – Київ, **2024**. – Вип. 25. – С. 129–134.

Свого часу Г. Цветков ініціював відновлення факультету міжнародних відносин.

150. Стадник Б. Актуалітети справедливості в освітньому процесі під час воєнної агресії / Б. Стадник // Софія. – Київ, **2024**. – № 2 (24). – С. 116–117.

151. У Навчально-науковому інституті міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка відбулася презентація аналітичної довідки "Комплексна допомога постраждалим від СНПК та репарації: Балканський досвід для України // UAExperts. Соціально-правовий дискурс / Громад. орг. "Союз експертів по боротьбі з корупцією" (UA Experts) ; голов. ред. С. Ніжинський. – Київ, **2024. – Вип. № 5. – С. 4.**

152. Українсько-африканський ренесанс // Київський університет. – Київ, **2025. – № 5. – С. 2.**

У КНУ імені Тараса Шевченка створено Центр африканських студій, що є частиною масштабної магістерської програми "Африканістика". Ця ініціатива не має аналогів в Україні й покликана забезпечити країну фахівцями нового покоління, які здатні виконати стратегічне державне завдання – глибоко розуміти Африку, бачити її як рівноправного суб'єкта зовнішньої політики.

153. Шашкова Л. Співпраця молодих учених та викладачів кафедри теоретичної і практичної філософії: презентація проєктів / Л. Шашкова // Софія. – Київ, **2024**. – № 2 (24). – С. 121–122.

Міжнародне співробітництво в галузі вищої освіти

154. **Березівська Л.** Історію освіти вивчають в усіх університетах закордоння / Л. Березівська, Т. Гавриленко // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 4 (85). – С. 10–11.

The International Standing Conference for the History of Education (ISCHE) – це академічна асоціація, що займається історією освіти. Заснована в 1978 році як Міжнародна постійна конференція з історії освіти, вона з 2015 року зареєстрована в німецькому реєстрі асоціацій під тією ж назвою. До її складу входять індивідуальні та інституційні члени з усього світу.

155. **Василенко В. Ю.** Огляд стану використання технологій штучного інтелекту в освіті: закордонний досвід / В. Ю. Василенко // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2024. – Вип. 66. – С. 114–126.

156. **Гаркавенко Ю.** Візит Жана-Поля Мюло до ДНУ імені Олеся Гончара / Ю. Гаркавенко, А. Бахметьєва // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 3 (84). – С. 4.

Регіональний радник з міжнародних відносин регіону О-де-Франс, відомий французький журналіст Жан-Поль Мюло зустрівся зі студентами та викладачами університету.

157. **Доценко П.** Перспективи співпраці з Республікою Азербайджан у галузі освіти і науки / П. Доценко // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 3 (84). – С. 2.

158. **Євтух В.** Права націй у міжкультурних комунікаціях / В. Євтух // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 4 (85). – С. 8–9.

Питання етнонаціонального розвитку суспільств, права націй, міжкультурних комунікацій, історичної пам'яті – цей дискурс актуалізовано у стінах знаменитого Ягеллонського університету (Краків, Польща) у червні 2025 року. Йдеться про семінар "Ius Getium (Права націй): Спадщина і виклики в часи взаємодії культур".

159. **Команда України** знову успішно виступила на Міжнародному конкурсі комп'ютерних проєктів "INFOMATRIX-2025" // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 5 черв. (№ 110). – С. 5.
160. **Литвиненко В.** Про Україну – на берегах Балтики / В. Литвиненко // *Київський університет*. – Київ, **2025**. – № 4. – С. 2.
"Понад 370 учасників із 36 країн світу зібрала в Ризі Генеральна асамблея та щорічна конференція Європейської асоціації університетів (EUA). Делегація КНУ імені Тараса Шевченка у складі ректора Володимира Бугрова та проректорки з міжнародного співробітництва Ксенії Смирнової взяла активну участь у події. Заходи відбувалися на базі Латвійського університету 10 та 11 квітня 2025 року. Володимир Бугров взяв участь у засіданні Ради Європейської асоціації університетів напередодні конференції, де на прохання організаторів виступив із доповіддю про поточну ситуацію в Україні. Ректор і проректорка поділилися досвідом, який КНУ набув за час повномасштабної війни: організація безпеки, перехід на дистанційне навчання, психологічна та матеріальна підтримка студентів і викладачів, мобілізація ресурсів – усе це дозволило зберегти безперервність освітнього процесу навіть під час обстрілів".
161. **Майбутні** українські архітектори отримали 1000 сучасних книг від данських колег // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 4 черв. (№ 109). – С. 5.
162. **Медвідь С.** Сучасний поствоєнний розвиток України: співпраця з Сілезьким та Ягелонським університетами / С. Медвідь // *Проблеми дидактики історії*. – Кам'янець-Подільський, **2024**. – Вип. 15. – С. 172–183.
163. **Міжнародна** конференція до ювілею географічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка // *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Географія*. – Тернопіль, **2025**. – № 1 (Вип. 58). – С. 249–251.
15–16 травня 2025 року, з нагоди 35-ліття географічного факультету Тернопільського національного університету ім. В. Гнатюка, відбулася IV-та

Міжнародна науково-практична конференція "Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки". Серед учасників конференції з вітальним словом звернувся Костянтин Мезенцев, завідувач кафедри економічної та соціальної географії Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

164. **Презентували** міжнародне дослідження про роль освіти у формуванні особистості, соціального капіталу країн та культури миру // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 16–17 верес. (№ 182). – С. 6.

165. **Храбан Т.** Подолання мовних бар'єрів у комунікації в ракурсі міжнародного співробітництва / Т. Храбан // *Вища освіта України*. – Київ, **2025**. – № 1 (96). – С. 49–56.

166. **Шеремета Ю.** Допомога Японії освітній галузі / Ю. Шеремета // *Освіта і суспільство*. – Київ, **2025**. – № 4 (85). – С. 4.

Розпочалося відрядження української делегації до Японії. Міністерство освіти і науки України у складі делегації представляють перший заступник Міністра освіти і науки України Євген Кудрявець і заступник Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Дмитро Завгородній. Ключова мета візиту – зміцнення партнерства та залучення нових форм підтримки освіти в Україні. Під час зустрічей представники України та Японії обговорили подальшу співпрацю в галузі освіти та культури. Фонд Japan Foundation підтвердив готовність розвивати Японський центр в Україні.

Вища освіта за кордоном

167. **В Азербайджані** відкривають підготовче відділення для іноземних студентів // *Голос України*. – Київ, **2025**. – 19 лип. № 141). – С. 6.

168. **Оленчук З. П.** Формування міжкультурної компетентності майбутніх магістрів міжнародної економіки у процесі підготовки у Німеччині / З. П. Оленчук // *Науковий вісник Ужгородського*

університету. Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород, **2025**. – Вип. 1 (56). – С. 168–171.

169. **Циганенко Л.** Специфіка підготовки вчителів іноземних мов в університетах Австрії / Л. Циганенко, О. Костенко, С. Коцур // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Педагогічні науки. – Ізмаїл, **2022**. – Вип. 58. – С. 171–193.

170. **Gurbanova G.** Stages of Historical Development of Azerbaijan Education System: From the 19th Century to the Period of Independence / G. Gurbanova // Емінак. – Миколаїв, **2024**. – № 4 (48). – С. 25–41.

Метою наукової роботи є вивчення основних етапів історичного розвитку системи освіти в Азербайджані з 19 ст. до періоду незалежності.

Фахова підготовка в Україні

171. **Бабак С.** Професійна освіта в Україні змінюється і стає ближчою до ринку праці / С. Бабак // Голос України. – Київ, **2025**. – 27 серп. (№ 168). – С. 2.

172. **Безоплатне** профнавчання від Служби зайнятості – понад 21 тисяча учасників по всій Україні // Голос України. – Київ, **2025**. – 20 верес (№ 185). – С. 6.

Від початку 2025 року більш ніж 21 тисяча громадян уже скористалися можливістю безоплатного навчання за ваучером – щоб здобути нову професію, отримати актуальну спеціальність, або підвищити свою кваліфікацію.

173. **Гришина Ю.** Держава зацікавлена мотивувати молодь навчатися за певними спеціальностями та працювати у важливих секторах економіки / Ю. Гришина // Голос України. – Київ, **2025**. – 22 трав. (№ 100). – С. 4.

Багато випускників шкіл ідуть учитися на бюджетні спеціальності, а після закінчення навчального закладу не працюють за фахом. Держава вкладає величезні кошти в навчання студентів, щоб отримати зворотний зв'язок: щоб випускники пішли в державні сектори економіки, де дуже не вистачає кадрів.

Наразі у Верховній Раді триває підготовка до другого читання проєкту закону про впровадження системи освітніх грантів для оплати навчання у закладах вищої освіти.

174. **Кузнецов О.** Специфіка професійної підготовки майбутніх соціальних працівників для роботи з особами похилого віку в освітньому процесі педагогічного університету / О. Кузнецов // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, 2025. – № 1 (107). – С. 133–143.
175. **Петрова Н.** Фахова підготовка істориків засобами музейної педагогіки: виклики сучасності та досвід роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова / Н. Петрова // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Історичні науки. – Ізмаїл, 2022. – Вип. 59. – С. 122–129.

Бібліотечна освіта

176. **Білушак Т. М.** Використання кейс-методу під час викладання дисципліни "Прикладна інформатика" для студентів спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" / Т. М. Білушак // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2024. – Вип. 66. – С. 153–166.
177. **Shlenova M.** Innovative teaching methods for future specialists in library, information, and archival studies / M. Shlenova // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 3 (235). – С. 121–127.
Досліджується важливість інноваційних методів навчання у підготовці майбутніх фахівців з бібліотечної, інформаційної та архівної справи.

Вища військова освіта

178. **Безцінний** досвід для майбутніх захисників кіберпростору України // Голос України. – Київ, 2025. – 4 черв. (№ 109). – С. 4.

Студенти та курсанти КПІ продемонстрували високий рівень практичних навичок на міжнародних кіберзмаганнях ВУУ CTF–2025. Це одні з найпрестижніших у світі кіберзмагань, організовані Університетом Бригама Янга (США).

179. **Войтенко О. В.** Математичне моделювання застосування воєнних ігор під час підготовки військових фахівців / О. В. Войтенко, С. В. Казарний // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. – Київ, **2025**. – № 1 (52). – С. 118–126.
180. **Волкова Г.** Дорослі ігри у стрілялки. Як військові можуть зекономити \$1,5 тисячі на одному пострілі з РПГ / Г. Волкова // Україна молода. – Київ, **2025**. – 14 трав. (№ 19). – С. 6–7.
Учасник АТО Дмитро Горішній з командою перший у світі налагодив випуск мобільних симуляторів "Джавелінів" та РПГ. Утім найбільшим попитом у вояків користуються імітатори старих видів вогнепальної зброї. Електроніка в тубусі замість бойових гранат.
181. **Назаров О.** Формування початкових елементів професійного вигорання у курсантів навчальних закладів ДСНС України / О. Назаров, Т. Куценко // Проблеми екстремальної та кризової психології. – Харків, **2024**. – № 2 (8). – С. 5–15.
182. **Юрчак Ю.** Експериментальне дослідження підготовки майбутніх офіцерів прикордонників до протидії негативному інформаційно-психологічного впливу на особовий склад / Ю. Юрчак // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 2 (234). – С. 118–125.
183. **Morozov I.** Identification of factors that influence decision-making regarding receiving military education / I. Morozov, S. Hunbina, S. Manzhura // Честь і закон. – Харків, **2024**. – № 4 (91). – С. 75–79.
Виокремлення чинників, які впливають на прийняття рішення щодо отримання військової освіти.

184. **Zhuryk Y.** Ways to improve the quality of education sn higher military educational institutions / Y. Zhuryk // Честь і закон. – Харків, 2025. – № 1 (92). – С. 52–58.

Шляхи підвищення якості освіти у вищих військових навчальних закладах.

Журналістська освіта (журналістика)

185. **Владимиров В.** Новації у викладанні медіазнавчих дисциплін з використанням штучного інтелекту / В. Владимиров // Наукові записки Інституту журналістики. – Київ, 2025. – Т. 86 (1). – С. 116–124.
186. **Герасимова О.** Редакторські професії: які науки та галузеві індустрії формують сучасних фахівців для видавництва навчальних видань / О. Герасимова // Наукові записки Інституту журналістики. – Київ, 2025. – Т. 86 (1). – С. 147–157.

Мета дослідження – довести, що робота з контентом навчальних видань потребує знань і навичок з трьох професійних та наукових сфер: журналістика (видавнича справа), педагогіка, інформаційні технології. Методологія дослідження будувалася довкола контент-аналізу відкритих вакансій 5 видавництв навчальної літератури: McGraw Hill, Houghton MifflinHarcourt, Pearson Education, Scholastic, Cengage Learning.

187. **Захаров В.** Текстотворчий потенціал занять із тележурналістики в закладах вищої освіти / В. Захаров, О. Красненко, С. Черненко // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 2 (234). – С. 46–51.
188. **Черемих І.** Відгук на статтю "Новації у викладанні медіазнавчих дисциплін з використанням штучного інтелекту" / І. Черемих // Наукові записки Інституту журналістики. – Київ, 2025. – Т. 86 (1). – С. 130–132.

Вища економічна освіта

189. **Гончар Л.** Використання цифрових платформ у підготовці економістів нового покоління / Л. Гончар, С. Головка, Г. Попова

// Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, 2025. – № 1 (107). – С. 25–33.

190. **Попова Г.** Навчально-методичне забезпечення процесу формування soft skills майбутніх економістів у закладі вищої освіти / Г. Попова, Г. Кульбака // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, 2025. – № 1 (107). – С. 50–57.

Зазначено, що в Донбаському державному педагогічному університеті майбутніх економістів готують за освітньою (освітньо-професійною) програмою "Облік і оподаткування", її розробниками є робоча група з науково-педагогічних працівників кафедри управління та адміністрування, стейкхолдерів-роботодавців, здобувачів, випускників. Аналіз відповідної програми уможливив констатувати наявність загальних і спеціальних компетентностей та відповідних програмних результатів навчання, що відображають soft skills, в обов'язкових та вибіркових освітніх компонентах, внаслідок вивчення яких вони мають бути сформованими.

191. **Krasnov O.** The development of business education in Ukraine (1991–2025) andragogical approach / O. Krasnov // Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород, 2025. – Вип. 1 (56). – С. 96–100.

Розвиток бізнес-освіти в Україні (1991–2025): андрагогічний підхід.

Вища медична освіта

192. **Васильєва І.** Особливості релігійної свідомості студентів-медиків / І. Васильєва, О. Нечушкіна, А. Лапутько // Сучасні інформаційні технології. – Київ, 2024. – № 1 (3). – С. 77–78.
193. **Викладання** патофізіології в університетах Ліги плюща: особливості програм, підручники, зв'язок якості освіти та фінансування / В. О. Костенко, О. Є. Акімов, С. В. Денисенко, В. Г. Костенко, А. В. Міщенко, С. М. Назаренко, Н. В. Соловйова // Актуальні проблеми

сучасної медицини : вісник Української медичної стоматологічної академії. – Полтава, **2025**. – Т. 25, вип. 2 (90). – С. 212–220.

194. **Куницька А.** Вручено Медичний Оскар–2025 / А. Куницька // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 4 (85). – С. 11.

У Києві відбулася дев'ята церемонія вручення Відзнаки за професіоналізм і милосердя – "Орден Святого Пантелеймона". Медичний Оскар, як його справедливо називають у професійному середовищі.

195. **Попова І. Б.** Формування професійної компетентності у вищій медичній освіті / І. Б. Попова, Я. О. Ємченко, К. В. Васильєва // Актуальні проблеми сучасної медицини. – Полтава, **2025**. – Т. 25, вип. 2 (90). – С. 221–224.

196. **Розвиток** професійних компетентностей майбутніх медичних працівників за допомогою використання електронних освітніх ресурсів / В. В. Бобух, С. С. Андрейко, Л. П. Біланова, Я. О. Олійніченко, В. П. Білаш, С. М. Білаш, О. В. Школьна // Вісник проблем біології і медицини. – Полтава, **2025**. – Вип. 1 (176). – С. 323–329.

197. **Розовик О.** Тематика наукових пошуків студентів Національного медичного університету імені О. О. Богомольця у галузі релігієзнавства / О. Розовик // Софія. – Київ, **2024**. – № 2 (24). – С. 111–112.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця не має кафедр або наукових центрів, що спеціалізуються на релігієзнавстві, оскільки це заклад вищої медичної освіти, де фокус зосереджено на медичних дисциплінах. Наукові дослідження студентів у цьому університеті, ймовірно, зосереджені на медичній сфері, такі як інноваційні педагогічні підходи, цифрові технології в освіті або аналіз ефективності практичних форм навчання.

Вища педагогічна освіта

198. **Бигар Г.** Предметно-методична підготовка майбутніх вчителів з використанням здоров'язберезувальних технологій / Г. Бигар // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 3 (235). – С. 73–77.

199. **Білецький О.** Практико-орієнтований підхід до формування правових компетенцій у майбутніх викладачів і працівників соціальної сфери в Україні. Проблеми й перспективи розвитку / О. Білецький // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, 2025. – № 1 (107). – С. 7–15.

Проаналізовано сучасний стан впровадження практико-орієнтованих методів у провідних українських університетах, зокрема в Київському національному університеті імені Т. Г. Шевченка та Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова. Виокремлено ключові проблеми, які перешкоджають повноцінній реалізації даного підходу: недостатня інтеграція практичних дисциплін у навчальні програми, дефіцит викладачів із практичним досвідом, слабка нормативно-правова база та обмежена матеріально-технічна база. Для подолання цих викликів авторами запропоновано низку заходів, зокрема вдосконалення освітніх стандартів, запровадження програм стажувань для викладачів, розширення співпраці з професійними спільнотами, активне використання інноваційних технологій та використання міжнародного досвіду.

200. **Використання** мультимедійних технологій у викладанні стретчингу для здобувачів вищої та професійної освіти в умовах дистанційної освіти / Г. Алексєєва, Г. Кулікова, О. Антоненко, О. Овсянніков, Л. Горбатюк // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 2 (234). – С. 62–71.

201. **Девдера М.** Чому учительська професія стає вироком для випускників педвишів? / М. Девдера // Світ. – Київ, 2025. – Верес. (№ 18). – С. 1, 5.

У першу неділю жовтня, нинішнього року – це 5 жовтня, Україна відзначає День працівників освіти, який в народі з теплотою і любов'ю називають Днем учителя. Ба більше, у цей день свято буде подвійне, адже 5 жовтня – ще й Всесвітній день учителя, який понад тридцять років тому заснувало ЮНЕСКО.

202. **Звекова С.** Самостійна робота як засіб формування фахових компетентностей майбутніх бакалаврів спеціальної освіти / С. Звекова // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Педагогічні науки. – Ізмаїл, **2022**. – Вип. 60. – С. 47–52.
203. **Зеленська Л.** Змістовий контент організації правового виховання здобувачів вищої педагогічної освіти спеціальності "Історія та громадянська освіта" / Л. Зеленська, О. Олійник, О. Солошенко // Вища освіта України . – Київ, **2025**. – № 1 (96). – С. 89–99.
204. **Іванова Д.** Недискримінаційний підхід в освіті як європейський вектор стратегічних змін у професійній підготовці сучасного педагога / Д. Іванова // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Педагогічні науки. – Ізмаїл, **2022**. – Вип. 62. – С. 87–96.
205. **Кушнірук С.** Інноваційні технології як засіб формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів ЗВО / С. Кушнірук, Д. Хоркін // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 3 (235). – С. 12–17.
206. **Чурсінов Д. Г.** Формування ІІІ-грамотності майбутніх учителів як педагогічна проблема / Д. Г. Чурсінов // Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород, **2025**. – Вип. 1 (56). – С. 264–267.
207. **Шарова Т.** Забезпечення професійного розвитку викладачів через підвищення кваліфікації: практичний досвід / Т. Шарова, С. Шаров // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 2 (234). – С. 12–16.
208. **Яковенко Г.** Готовність майбутніх магістрів освіти до управлінської діяльності: зміст та структура / Г. Яковенко // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, **2025**. – № 1 (107). – С. 124–133.
209. **Lavrenchuk Y.** Experimental training of pre-service teachers to assess content in integrated listening-into-writing / Y. Lavrenchuk // *Ars Linguodidacticae*. – Київ, **2025**. – Вип. 15 (1). – С. 47–55.

Сільськогосподарська освіта

210. **Андрєєва М.** Теоретичні та методичні основи розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців аграрної сфери / М. Андрєєва // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 1 (233). – С. 173–180.
211. **Шарата Н.** Особливості викладання гуманітарних дисциплін у Миколаївському національному аграрному університеті в умовах воєнного стану / Н. Шарата // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Краматорськ, **2025**. – № 1 (107). – С. 115–124.

Вища технічна освіта

212. **Горлинський В.** Освітні пріоритети підготовки фахівців з кібербезпеки в умовах воєнного стану в державі / В. Горлинський, Б. Горлинський // Information technology and security. – Kyiv, **2024**. – Vol. 12, iss. 2 (23). – С. 268–282.
213. **Дюжикова Т. М.** Використання моделі науковості та доступності у засвоєнні знань студентами при вивченні поверхневих явищ та адсорбції в курсі фізичної та колоїдної хімії [Електронний ресурс] / Т. М. Дюжикова // Перспективи та інновації науки. Педагогіка. – **2025**. – № 7. – С. 309–319. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2025_7_28
214. **Злагодох Д. О.** Концептуалізація засад і моделювання практико-технічної підготовки фахівців з комп'ютерних наук [Електронний ресурс] / Д. О. Злагодох // Перспективи та інновації науки. Педагогіка. – **2025**. – № 7. – С. 357–371. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2025_7_32
215. **Ковтанюк І.** Модель формування дослідницької компетентності майбутніх учителів інформатики / І. Ковтанюк // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2025**. – № 2 (234). – С. 175–181.
216. **Повесяна Ю. С.** Роль командної роботи у забезпеченні успішного виконання навчальних проєктів студентами ІТ-спеціальностей

/ Ю. С. Поветяна, Ю. М. Гульчук, С. О. Поветяна // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – Одеса, 2024. – № 57. – С. 162–167.

217. **Птушка А.** Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в процесі підготовки студентів технічних спеціальностей / А. Птушка // Новий колегіум. – Харків, 2025. – № 2 (118). – С. 92–98.
218. **Уряд** планує збільшити держзамовлення на технічні спеціальності // Урядовий кур'єр. – Київ, 2025. – 29 трав. (№ 108). – С. 2.

Вища філологічна освіта

219. **Аріф М. Б.** Розвиток культурної дипломатії: вивчення індонезійської мови в Україні / М. Б. Аріф // Україна дипломатична. – Київ, 2024. – Вип. 25. – С. 531–537.
220. **Калініна Л.** Філологічна підготовка майбутніх вчителів іноземної мови засобами іншомовного читання / Л. Калініна, Т. Григор'єва // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2025. – № 2 (234). – С. 94–101.
221. **Канюк О. Л.** Використання інтерактивних технологій у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням / О. Л. Канюк, Н. В. Кіш // Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород, 2025. – Вип. 1 (56). – С. 65–68.
222. **Любашенко О.** Розвиток креативності в мовленні відповідно до стандартів PISA: перетин освітніх траєкторій університету та середньої школи / О. Любашенко, А. Захарія, Д. Перловська // *Arg Linguodidacticae*. – Київ, 2025. – Вип. 15 (1). – С. 5–25.
223. **Опришко Н. О.** Використання чат-ботів у вивченні іноземних мов / Н. О. Опришко // Лінгвістичні дослідження. – Харків, 2025. – Вип. 62. – С. 179–191.
224. **Павлюк В. І.** Формування медіаграмотності у навчанні іноземних мов студентів українських закладів вищої освіти [Електронний ресурс] / В. І. Павлюк // Перспективи та інновації науки. Педагогіка. – 2025. –

№ 3. – С. 785–794. – Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2025_3_69

225. **Підгурська В.** Формування медіаграмотності майбутніх учителів в процесі вивчення української мови за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] / В. Підгурська, І. Голубовська // Освіта. Інноватика. Практика. – 2025. – Т. 13, № 1. – С. 46-51. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/edinpr_2025_13_1_8
226. **Полюхович П.** Підходи та принципи формування у студентів-тюркологів лінгвосоціокультурної компетентності в читанні засобами поетичного твору / П. Полюхович // *Ars Linguodidacticae*. – Київ, 2025. – Вип. 15 (1). – С. 79–94.
227. **Сімоніка Є.** Методична типологія лексики китайської мови в аспекті навчання аудіювання / Є. Сімоніка // *Ars Linguodidacticae*. – Київ, 2025. – Вип. 15 (1). – С. 67–78.
228. **Удовіченко Л. Г.** Дистанційність та інтерактивність у методиці викладання української мови (за професійним спрямуванням) / Л. Г. Удовіченко // *Лінгвістичні дослідження*. – Харків, 2025. – Вип. 62. – С. 213–224.
229. **Чернюк А.** Інтерактивні стратегії фахової підготовки студентів філологічних спеціальностей у контексті формування ключових компетентностей для навчання протягом життя / А. Чернюк // *Молодь і ринок*. – Дрогобич, 2025. – № 3 (235). – С. 159–163.
230. **Шовковий В.** Формування професійних компетентностей майбутніх учителів-філологів у процесі педагогічної практики / В. Шовковий, Т. Шовкова // *Ars Linguodidacticae*. – Київ, 2025. – Вип. 15 (1). – С. 26–46.
231. **Soroka T.** Didactic strategies for the formation of master's level students' foreign communicative competence in the conte[t of European integration / T. Soroka // *Науковий вісник Ізмаїльського державного*

гуманітарного університету. Педагогічні науки. – Ізмаїл, 2023. – Вип. 62. – С. 232–240.

Дидактичні стратегії формування іноземної комунікативної компетентності магістрантів в контексті європейської інтеграції.

232. **Yanush O.** Luency in spoken english: challenges and strategies for philology students / O. Yanush // *Ars Linguodidacticae*. – Київ, 2025. – Вип. 15 (1). – С. 56–66.

Побіжність англійського мовлення: виклики та стратегії для студентів-філологів. Автор наголошує на прямій кореляцію між регулярністю практики усного мовлення та рівнем його побіжності.

Вища юридична освіта

233. **Бондар М.** Суддівська освіта: новий рівень партнерства. Підписано меморандум про співпрацю з Офісом Ради Європи в Україні й НШСУ / М. Бондар // *Юридичний вісник України*. – Київ, 2025. – 1–15 лип. (№ 14). – С. 26–27.
234. **Бондаренко Н.** Науковий фронт України: юридична освіта як запорука стійкості держави / Н. Бондаренко // *Юридичний вісник України*. – Київ, 2025. – 16–31 трав. (№ 10). – С. 16–19.
235. **Бояр А.** Категорійно-правова детермінація плагіату / А. Бояр // *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Юридичні науки*. – Київ, 2025. – № 2 (139). – С. 106–115.

Двадцять шостого червня в Києві Національна школа суддів України та Офіс Ради Європи в Україні підписали Меморандум про співпрацю. Це знакова подія для суддівської освіти в Україні, яка стала продовженням багаторічної плідної співпраці НШСУ з низкою проектів РЄ. Угоду укладено в межах реалізації проекту Ради Європи "HELP (Освіта з прав людини для юристів) для України, в тому числі під час війни".

236. **Капуста А.** Синергія права, освіти й держуправління / А. Капуста // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 11–20 черв. (№ 12). – С. 14–15.

Принципи доброчесності мають закладатися ще на студентській лаві Новий етап співпраці Київського університету права НАНУ та Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА).

237. **Катамадзе Г.** Або міжнародне право в Києві, або нікуди / Г. Катамадзе // Україна дипломатична. – Київ, 2024. – Вип. 25. – С. 116–121.

238. **Ковальський В.** Право лідера / В. Ковальський // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 1–15 серп. (№ 16). – С. 3.

Спеціалізація "право" знову в ТОПі за найбільшим прохідним балом на бюджетне навчання.

239. **Петков С.** Стажування й підвищення кваліфікації: сенси та підходи / С. Петков // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 11–20 черв. (№ 12). – С. 12–13.

В освітньо-науковій сфері призначенню на посаду обов'язково має передувати стажування, а кожен вид науково-дослідної роботи повинен зараховуватися як підвищення кваліфікації. Щодо кафедр, то вони мають бути освітніми та інноваційними хабами.

240. **Чорна М.** Конституційна демократія і права людини в Україні в умовах сучасних викликів і повоєнного відновлення / М. Чорна, Ф. Медвідь // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 16–31 лип. (№ 15). – С. 6–8.

Напередодні Дня Конституції на базі Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулася Міжнародна науково-практична конференція "Конституційна демократія і права людини в умовах сучасних викликів і повоєнного відновлення", яка об'єднала в одній залі провідних фахівців-правників, представників державної влади, міжнародних

організацій, наукової спільноти та студентства, як майбутніх реформаторів правової системи.

241. **Штучний** інтелект – нові горизонти суддівської освіти // Юридичний вісник України. – Київ, 2025. – 16–31 серп. (№ 17). – С. 27.
- П'ятого серпня Національна школа суддів України провела тренінг "DIGITAL COACHING 360: штучний інтелект (ШІ), контент і діджиталізація тренінгів", спрямований на озброєння суддів та викладачів сучасними цифровими інструментами. В якості викладачів цього разу виступили: Василь Оришук, експерт із digitalнавичок і AI, доктор філософії в публічному управлінні, науковець КНУ імені Тараса Шевченка, співзасновник проекту "АІексперимент", співавтор принципів відповідального ШІ та Максим Валін, архітектор AI та фахівець із EdTech, співзасновник "AI-експерименту", має досвід у розробці освітніх інноваційних рішень.*

Діячі освіти України та світу

Берлинський Максим Федорович – педагог, історик

242. **Колумб** київської давнини". До 260-річчя від дня народження М. Ф. Берлинського (1764–1848) // Календар знаменних і пам'ятних дат / Держ. наукова установа "Книжкова палата України ім. Івана Федорова" ; відп. ред. Н. В. Жданова ; уклад. І. О. Аврахова. – Київ, 2025. – № 3, 2025, 3 кварт. – С. 64–72.
243. **Міхно О.** 260 років від дня народження Максима Берлинського (1764–1848), українського педагога, історика, архівіста / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2024. – № 8 (77). – С. 19–20.
- Найвідомішою у доробку вченого за його життя стала праця "Короткий опис Києва" (1820), в якій він локалізував історичні райони міста і конкретні пам'ятки старовини, правильно визначив Старокиївську гору як перше місце перебування засновника Києва князя Кия тощо. Це було перше монографічне дослідження старожитностей Києва. На цей фундамент лягали наступні цеглини пізнання київської давнини. Є частка праці вченого й у створенні*

Київського університету Св. Володимира. Під час його заснування (1834) М. Берлінський займав посаду голови першого університетського правління, аж до приїзду до Києва М. Максимовича, який, до слова, дуже шанував уже немолодого дослідника київської історії і пізніше присвятив його творчості спеціальну статтю. Незмінним для вченого упродовж багатьох років було щоденне методичне анотування в окремий зошит даних про погоду в Києві.

Галич Олександр Андрійович – педагог

244. **Кузьменко В.** Вірші Олександра Галича вже належать вічності / В. Кузьменко // Українська літературна газета. – Чернівці, 2025. – Верес. (№ 9). – С. 36.

Рец. на кн.: Галич О. А. На хвилях пам'яті. Поезії. /упоряд. та передмова В. М. Галич. Луцьк, 2025. 340 с.

Грінченко Борис Дмитрович – педагог

245. **Вірченко Т.** 99 фактів життя і творчості Бориса Грінченка / Т. Вірченко // Вечірній Київ. – Київ, 2025. – Черв. (№ 5). – С. 15.

Нещодавно побачило світ нове видання "Борис Грінченко: 99 фактів життя і творчості". Йдеться про ілюстровану енциклопедію – навчальний проєкт студентів Факультету української філології, культури і мистецтва й Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Університету Грінченка.

Захаренко Олександр Антонович – педагог

246. **Мальований Ю.** Уроки Захаренка / Ю. Мальований // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 4 (85). – С. 24–25.

У ряду українських педагогів-подвижників народної освіти достойне місце належить Олександру Антоновичу Захаренку, народному вчителю України, академіку Національної академії педагогічних наук України, який своєю працею і талантом підніс сільську Сахнівську школу на Черкащині до вершинних здобутків вітчизняної педагогіки. Зроблене ним на педагогічній ниві ще

потребує належного аналізу й осмислення, а його життєві і педагогічні уроки варті наслідування. Ось деякі з них: Урок чіткості думки і слова.

Коваленко Олександр Михайлович – дипломат, педагог

247. **Міхно О.** 150 років від дня народження Олександра Коваленка(1875–1963), педагога, громадського та політичного діяча, дипломата / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, 2025. – № 4 (85). – С. 37–38.

Козюбра Микола Іванович – педагог, правознавець

248. **Заєць А.** Науковий спадок видатного українського вченого-правознавця, педагога Миколи Козюбри / А. Заєць // Право України. – Київ, 2025. – № 3. – С. 161–174.

Кошиць Олександр Антонович – хоровий диригент, педагог

249. **Пересунько Т.** "Хор Кошиця на кількох континентах славив Україну". До 150-ліття Олександра Кошиця дослідниця культурної дипломатії УНР розповідає про силу українських пісень утверджувати націю / Т. Пересунько ; розпитувала В. Самченко // Україна молода. – Київ, 2025. – 17 верес. (№ 37). – С. 12–13.

Огієнко Іван (Іларіон) – науковець, педагог

250. **Болтівець С.** Іван Огієнко про найясніший вираз нашої психіки / С. Болтівець // Психологія і суспільство. – Тернопіль, 2025. – № 1 (91). – С. 6–17.

Висвітлюються основні віхи наукової творчості Івана Огієнка (митрополита Іларіона) у царині душевного самовираження українського народу засобами творення власної мови протягом багатьох століть. Розкрито початок наукового становлення цього достойника українства, що був пов'язаний з Київським військовим госпіталем, де він працював фельдшером у відділенні

нервових та психічних хвороб після закінчення Київської військово-фельдшерської школи. Констатовано, що дух суспільного оновлення сприяв пробудженню української свідомості, якою він завдячував впливу свого приятеля "фельдшера Колегії Павла Галагана в Києві Андрія Коровая та частих відвідин вистав українського театру". Зокрема, І. Огієнко вступає і навчається на медичному факультеті Імператорського університету св. Володимира, однак після неодноразових клопотань йому вдається перевестися на історико-філологічний факультет, де він став незабаром одним із найздібніших студентів.

Предко Олена Іллівна – педагог

251. **Вдовиченко Г.** Науково-педагогічний шлях О. І. Предко: багатий творчий досвід – у дар студентству / Г. Вдовиченко // Софія. – Київ, **2024**. – № 2 (24). – С. 78–79.

Сєроглазов Ізраїль Давидович – юрист, викладач

252. **Левченко В. В.** Перший декан історичного факультету Одеського державного університету – Ізраїль Давидович Сєроглазов: біографія, історія, бібліографія / В. В. Левченко // Бібліотечний Меркурій. – Одеса, **2025**. – Вип. 1 (33). – С. 66–107.

Сухомлинський Василь Олесандрович – педагог, публіцист

253. **Клочек Г.** Наближення до Василя Сухомлинського / Г. Клочек // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 4 (85). – С. 31.
254. **Сухомлинська Л.** Сухомлинський англійською: ідеї педагога в центрі уваги освітян Канади / Л. Сухомлинська // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 3 (84). – С. 3.

Шонелл Фред (Fred Schjnell) – австралійський педагог

255. **Міхно О.** 125 років від дня народження Фреда Шонелла (Fred Schjnell; 1900–1969), австралійського педагога / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2025**. – № 4 (85). – С. 37.

Фред Шонелл очолив кафедру освіти в Університеті Квінсленду, а згодом став віце-канцлером цього вишу. Його адміністративна діяльність була такою ж інноваційною, як і педагогічна. За його ініціативи було відкрито нові освітні програми, посилено роль жінок у вищій освіті, впроваджено підтримку студентів із особливими потребами. Університет перетворився з провінційного закладу на сучасний дослідницький центр. У 1962 р. за ці досягнення Фред Шонелл був посвячений у лицарі. Особливу увагу він приділяв дітям із церебральним паралічем, аутизмом, труднощами мовлення.

Яніс Цімзе (Jānis Cīrže) – педагог, композитор

256. **Міхно О.** 210 років від дня народження Яніса Цімзе (Janis Cīrže; 1814–1881), латиського педагога, хорового диригента, композитора / О. Міхно // Освіта і суспільство. – Київ, **2024**. – № 7 (76). – С. 20.